

Til lovforslag nr. L 204

Folketinget 2017-18

Skriftlig fremsættelse (21. marts 2018)

Justitsministeren (Søren Pape Poulsen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Nedbringelse af sagsbehandlingstiden i straffesager)

(Lovforslag nr. L 204)

1. Formålet med lovforslaget er at nedbringe sagsbehandlingstiden i straffesager.

Sagsbehandlingstiden i straffesager må ikke være unødigt lang. Det er vigtigt for retssamfundet generelt og for både forurettede og sigtede, at hver enkelt straffesag behandles rigtigt, effektivt og med den fornødne hurtighed, fra anmeldelse modtages, til en eventuel straf afsones.

Justitsministeriet har de senere år løbende haft fokus på at nedbringe den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i straffesager. Justitsministeriet iværksatte i forlængelse heraf i december 2016 en analyse af straffesagskæden (dvs. processen fra anmeldelse til politiet af en lovovertrædelse frem til en eventuel strafafsoning) med henblik på at kortlægge sagsgangen i retssystemet og identificere, hvor de væsentligste udfordringer opstår.

Det skal således løbende sikres, at behandlingen af straffesager fungerer så effektivt som muligt og på en retssikkerhedsmæssig forsvarlig måde, så sagerne kan afsluttes inden for en rimelig tid af hensyn til både forurettede og sigtede. Det er herudover væsentligt, at ressourcerne hos politiet, anklagemyndigheden og domstolene anvendes på en hensigtsmæssig måde, herunder at teknologiens muligheder anvendes til at gøre arbejds gange tidssvarende.

Det er også vigtigt, at strafferetsplejen løbende tilpasses på baggrund af de erfaringer med reglernes anvendelse i praksis, som alle relevante aktører gør i forbindelse med behandlingen af straffesager, samt den teknologiske udvikling, som letter og smidiggør arbejdet.

Lovforslaget indeholder på den baggrund en række ændringer af retsplejeloven, der har til formål at tilpasse dele af strafferetsplejen med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiden i straffesager og at sikre en hensigtsmæssig udnyttelse af politiets, anklagemyndighedens og domstolenes ressourcer.

2. Lovforslaget indeholder følgende hovedpunkter:

2.1. Det foreslås at indskrænke sigtedes muligheder for at ønske en bestemt advokat som forsvarer, sådan at hensynet til sagsbehandlingstiden tillægges betydeligt større vægt end

i dag. Sigtede skal efter forslaget ikke kunne vælge en forsvarer, hvis medvirken vil medføre en væsentlig forsinkelse i forhold til, at en anden beskikkes til forsvarer. Hvornår en forsinkelse er så væsentlig, at sigtedes ønske om at få en bestemt forsvarer skal tilsidesættes, afhænger efter forslaget navnlig af, om sagen vedrører vold, voldtægt eller våbenbesiddelse på offentligt tilgængeligt sted (vuv-sag), og om spørgsmålet angår nybeskikkelse eller afbeskikkelse.

I vuv-sager går lovforslaget ud på, at der ved nybeskikkelse fremover ikke accepteres mere end 2 ugers forsinkelse i forhold til, at en anden beskikkes til forsvarer, såfremt retten har foreslået et passende antal tidspunkter for hovedforhandlingen, og den ønskede forsvarer hverken kan møde på disse tidspunkter eller på et tidligere tidspunkt. Hvis forsvareren ikke kan møde på de af retten foreslåede tidspunkter, men dog kan møde på et tidligere tidspunkt, accepteres ikke mere end 3 ugers forsinkelse i forhold til, at en anden beskikkes til forsvarer. I andre sager er fristerne som udgangspunkt 4 uger og 6 uger, men fristerne vil ikke være lige så absolutte som i vuv-sager.

Ved afbeskikkelse af den nuværende forsvarer, som i en periode under sagen har bistået sigtede, skal der efter lovforslaget mere til, for at man kan tilsidesætte sigtedes valg af forsvarer og beskikke en ny forsvarer af hensyn til sagsbehandlingstiden. Der lægges op til, at hvis et forsvarerskift eksempelvis kan forkorte tiden fra berømmelsen til hovedforhandlingens afslutning fra 3 måneder til 1 måned, vil det i sig selv være nok til, at retten kan afbeskikke den nuværende forsvarer. Dette vil også gælde i ankesager, hvor forsvareren har repræsenteret sigtede i foregående instans.

I tillæg til disse stramninger, som vil gælde ved alle forsvarerbeskikkelser, foreslås der yderligere begrænsninger, når sigtede ønsker at skifte fra en forsvarer til en anden. Når sigtede har haft mulighed for at ønske en bestemt forsvarer, vil sigtede efter forslaget fremover kun kunne skifte forsvarer, hvis sagen overhovedet ikke forsinkes på grund af forsvarerskiftet. I sådanne tilfælde får den nye forsvarer efter forslaget endvidere ikke vederlag for merarbejde, som skyldes forsvarerskiftet. Disse forslag gør tilsammen, at forsvarerskift efter sigtedes ønske fremover hverken kan forlænge sagsbehandlingstiden eller forøge statens udgifter til beskikkede forsvarere.

Det må forventes, at det vil kunne blive vanskeligt og eventuelt i nogle sager umuligt for sigtede at finde en advo-

kat, der kan og vil påtage sig at indtræde som ny forsvarer i en verserende sag på de foreslåede vilkår. Sigtede vil i så fald i praksis kunne være henvist til at beholde sin nuværende forsvarer.

2.2. Det foreslås at lovfæste, at sigtede skal have lejlighed til at angive, hvem sigtede ønsker som forsvarer. Der lægges med forslaget op til, at fristen i almindelighed kan fastsættes til 5 hverdage. Forslaget giver retterne mulighed for at tilrettelægge processen med beskikkelse af forsvarer sådan, at det tidligt under sagen afklares, om sigtede ønsker en bestemt forsvarer og i givet fald hvem. Som nærmere beskrevet ovenfor, foreslås det samtidig, at når sigtede har haft lejlighed til at ønske en bestemt forsvarer, kan sigtedes senere anmodning om forsvarerskifte kun imødekommes, hvis sagen derved hverken forsinkes eller fordyres.

2.3. Det foreslås, at beskikkelse af en beneficeret forsvarer bl.a. skal ske under hensyn til de ledige mødetidspunkter, de beneficerede forsvarere har oplyst til retten.

Det foreslås desuden, at hvis sigtede anmoder om beskikkelse af en advokat, der ikke er beneficeret forsvarer, skal advokaten oplyse retten om ledige mødetidspunkter, hvis sagen allerede er berammet eller forventes berammet i forbindelse med beskikkelsen.

Disse forslag har til formål at fremskynde og forenkle rettens administrative arbejde med beskikkelse af forsvarer og berømmelse af hovedforhandling.

2.4. Det foreslås at lovfæste, at rettens formand kan tillade, at en beskikket forsvarer ikke er til stede i retten under en bestemt del af hovedforhandlingen, hvis der under denne del af hovedforhandlingen skal behandles forhold, der klart ikke angår den pågældende forsvarers klient.

2.5. Det foreslås at ændre retsplejelovens regel om rettens berømmelse af hovedforhandlingen i en straffesag, så det klart fremgår, at hovedforhandlingen under alle omstændigheder skal berømmes hurtigst muligt efter anklagemyndighedens indlevering af anklageskrift til retten ved digital kommunikation.

2.6. Det foreslås, at sigtede skal erstatte det offentlige de nødvendige udgifter, som er medgået til behandlingen af et retsmøde, hvis sigtede er udeblevet trods lovlig indkaldelse og uden oplyst lovligt forfald, og hovedforhandlingen ikke fremmes til dom i tiltaltes fravær. Forslaget vil i praksis omfatte vederlag til den beskikkede forsvarer for det udsatte retsmøde.

2.7. Det foreslås, at retten uden sigtedes tilstedeværelse skal kunne bestemme, at sigtede skal underkastes mentalundersøgelse, såfremt sigtede trods lovlig indkaldelse og uden oplyst lovligt forfald udebliver fra retsmødet.

2.8. Det foreslås at forhøje den gældende beløbsgrænse på 3.000 kr. for tiltaltes anke af en byretsdom i en straffesag, så den fremover bliver på 6.000 kr. Forslaget er begrundet i, at beløbsgrænsen ikke er blevet reguleret med pris- og lønudviklingen siden 1990.

2.9. Der lægges op til, at sigtede, der i umiddelbar forbindelse med en lovovertrædelse får et bødeforelæg, generelt skal have mulighed for straks at vedtage bøden. For at understøtte dette foreslås, at hvis sigtede i umiddelbar forbindelse med lovovertrædelsen har vedtaget en bøde og eventuelt konfiskation, er vedtagelsen ikke til hinder for, at anklagemyndigheden efter anmodning nedsætter bøden som følge af sigtedes særligt lave indtægt. Det foreslås desuden, at sigtede i disse tilfælde inden 14 dage fra vedtagelsen kan tilbagekalde sin vedtagelse ved meddelelse til politiet.

2.10. Det foreslås at ændre reglen om, at justitsministeren ved antagelse af en beneficeret advokat ved en byret kan bestemme, at der ikke tilkommer advokaten godtgørelse for rejseudgifter ved møde inden for retskredsen, til en fast lovregel herom. Fremover vil det således følge direkte af loven, at beneficerede advokater ved en byret ikke kan få dækket rejseudgifter inden for retskredsen.

Det foreslås endvidere at ændre reglen om, at retten ved beskikkelse af en advokat, som sigtede har ønsket, kan bestemme, at der ikke tilkommer advokaten godtgørelse for rejseudgifter, til en regel om, at der i sådanne tilfælde ikke tilkommer advokaten godtgørelse for rejseudgifter ud over, hvad en advokat, der er antaget ved den pågældende ret, ville være berettiget til, medmindre retten bestemmer andet. Forslaget bringer lovens udgangspunkt i overensstemmelse med praksis og lovfæster samtidig princippet om det såkaldte begrænsede rejseforbehold. Der er ikke tilsigtet ændringer med hensyn til, i hvilket omfang beskikkede advokater og offentlige forsvarere kan få dækket rejseudgifter.

3. Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de ledsagende bemærkninger, skal jeg hermed anbefale lovforslaget til det Høje Tings velvillige behandling.